

## 31. Tiistaina 4 päivänä kesäkuuta 1991

kello 18.35

### Päiväjärjestys

#### Ilmoituksia

#### Ensimmäinen käsittely:

Ehdotus laiksi rahalain 2 §:n muuttamisesta ..... 731

Hallituksen esitys n:o 40  
Talousvaliokunnan mietintö n:o 8

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

### Päiväjärjestyksessä oleva asia:

#### Ehdotus laiksi rahalain 2 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely  
Hallituksen esitys n:o 40  
Talousvaliokunnan mietintö n:o 8

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

#### Keskustelu:

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Talousvaliokunta joutui ehkä hieman yllättäen varsin vaativan tehtävän eteen saadessaan tänään pohdittavakseen rahalain muutosesityksen. Valiokunnassa käsittely sujui kuitenkin ripeästi

ja melko pitkälle vallinneen yksituumaisuuden hengessä. Tässä joutuu pohtimaan, olisiko paljon muuhun ollut mahdollisuuksiakaan. Olisiko ollut mahdollisuuksia esimerkiksi esittää hallituksen esitystä hylättäväksi? Siitä se vasta talouspoliittinen keskustelu ja sekasorto maassa olisi syntynyt, jos asia olisi sillä tavalla mutkistunut. Näin ollen valiokunnan mietintö, niin kuin näette, arvoisat edustajatoverit, on yksimielinen.

Valiokunnan mietinnössä kuitenkin otetaan esille eräitä seikkoja, jotka yhdessä totesimme hyvin tärkeiksi, sillä ei ecuratkaisu sinänsä Suomen taloutta pelasta, vaan se talouspolitiikka, johon tämä ratkaisu liittyy, on ratkaisevaa tulevaisuutta ajatellen.

Tätä taustaa vasten onkin todettava, että hallituksen esitys rahalain muuttamiseksi oli ikään kuin pakon sanelema. Viime syksynä Norjan tekemän ecusidospäätöksen ja tämänkeväisen Ruotsin vastaavan päätöksen jälkeen paine Suomen markan vastaavaan valuuttasidonnaisuuteen oli noussut yllättävän suureksi. Pohjoismaiden valuuttapolitiikkaahan on perinteisesti hoidettu keskinäisessä avoimen luottamuksen ilmapiirissä. Jokaisessa maassa valuuttapolitiikkaan on aika ajoin kuulunut osana myös devalvointi. Tältä osin valuuttapolitiikka on ollut joustavaa, ja sillä on korjattu muutoin talouspolitiikassa tehtyjä virheitä, kansainvälisesti vertaillen ehkä liiankin helposti.

Norjan ja Ruotsin tekemien ratkaisujen jälkeen on ikään kuin luonnollisena seurauksena odotettu Suomen vastaavaa ratkaisua. Talouspoliittisessa keskustelussa ecuratkaisu onkin kytketty välttämättömien taloustalkoiden toimien joukkoon. Päätöksen näin pikaista aikataulua on kuitenkin pidettävä, niin kuin jo sainoin, yllättävänä.

Aikataulua on omalta osaltaan oleellisesti kiirehtinyt teollisuuden häikäilemätön devalvointipainostus. Tämä painostus, jota on harjoitettu Teollisuuden Keskusliiton ylimmän johdon

toimesta, on saanut suorastaan sietämättömät mitat.

On myös todettava, että devalvaatiospekulaation ylläpitäminen on käynyt kansantaloudelle jo tähän mennessä tarpeettoman kalliiksi, mikä tuli esille tässä salissa hetki sitten, kun hallituksen esitystä lähetettiin valiokuntaan ja keskustelua käytiin.

Teollisuuden ja metsätalouden johtohenkilöt ovat ilmeisestikin lähteneet painostustoimissaan siitä, että heidänkin tekemänsä virheet parhaiten haudataan nopean devalvaation alle. Näin on näkyvästi haluttu jatkaa kierrettä, jossa Suomen talous tempoilee ikään kuin humeruiskeesta toiseen.

Teollisuuden puolustukseksi on toisaalta sanottava, etteivät esimerkiksi vientiteollisuuden, eivät edes metsäteollisuuden, edustajat ole olleet devalvaation tarpeesta yksimielisiä. Päinvastoin hajaannus mielipiteissä on ollut näkyvä. Valuutan arvon muuttamista vastustavat puheenvuorot ovat kuitenkin jääneet teollisuuden äänitorvina toimineiden esiintymisen varjoon.

Hallitus on omalta osaltaan ratkaisunsa tehnyt, ja eduskunta on sitä nyt käsittelemässä. Tältä osin on todettava, että devalvaatio kenties olisi ollut tässä yhteydessä helpompi ratkaisu, mutta olemme valitsemassa paljon vaativamman ja vaikeamman tien, sellaisen, joka edellyttää herpaantumatonta asioiden kehitystä seuraavaa talouspolitiikkaa ja, uskaltaisinpa sanoa, melko tavalla rohkeuttakin, että tulokset tulevat olemaan kansantalouden kannalta kokonaisuudessaan positiivisia.

Hallitus on eduskunnalle ilmoittanut esityksen antamisen yhteydessä, Suomen Pankin johdon ilmoitusta vahvasti tukien, ettei devalvaatiota tapahdu, vaan ecukytkentä tapahtuu valuutan nykyisen arvon pohjalla. Tämä ilmoitus on erittäin tärkeä merkki vakaan markan politiikan jatkumisesta. Se on hallituksen taholta myös tärkeä ilmoitus sen tahdosta vakiinnuttaa suomalainen talouselämä ja kääntää kurssi uudelleen nousuun.

Yksittäisenä toimenä rahalain muutos ja siihen liitettävä ecukytkentä eivät kuitenkaan riitä, niin kuin jo sanoin. Tämä on todettava hallitukselle hyvin selvästi. Vastaisuudessa tarvitaan nyt suunnitellulle toimenpiteelle pikaisia jatkotoimia, joilla on käytännön vaikutusta suomalaiseen talouselämään, erityisesti vientiteollisuuden elvyttämiseen ja työllisyyden hoitoon.

Hallituksen lakiesitykseen sanotaan sisältyvän kaksi viestiä. Ensinnäkin esityksellä halu-

taan antaa korostetusti merkki Suomen suuntautumisesta Eurooppaan yleisessä talouspolitiikassaan. Toiseksi kysymys rahalain muutoksesta on siitä, että haluamme sitoutua kotoisessa talouspolitiikassamme alhaisen inflaation tasoon.

Jos nämä signaalit otetaan kansainvälisellä tasolla vakavasti, on meillä mahdollisuus jatko-toimilla todellakin kääntää Suomen talous kasvuun. Korostan vielä kerran, ettei pelkkä ecusidonnaisuus sellaisenaan riitä, vaan jatkotoimet ovat nyt tarpeen.

Itse asiassa olisi tarvittu toisenlainen ongelmien ratkaisujärjestys. Olen ollut henkilökohtaisesti kauan sitä mieltä, että nykyisen hallituksen olisi pitänyt aloittaa talouden tervehdyttämistöimensä neuvotellen taloudellisten etujärjestöjen kanssa ja luomalla edellytykset maltillisen tulopolitiikan linjalle. Tiedossa on, että nämä edellytykset olisi voitu luoda rakentavalla yhteistyöllä mm. palkansaajajärjestöjen suuntaan.

Maltillisen palkka- ja muun tulopolitiikan edellytyksenä on Suomen oloissa hintojen kurissa pitäminen, jopa niiden alentaminen. Tämäkin olisi saatu aikaan ja on edelleenkin saatavissa tuontia ja kilpailua voimakkaasti lisäämällä. Se on ainoa tapa vakuuttaa palkansaajat reaalisoiden kohtuullisesta turvaamisesta. Ilman tätä turvaa he eivät nimittäin ole mukana maltillisessa palkkapolitiikassa.

Maltillisen tulo- ja hintapolitiikan seurauksena olisimme jo ehtineet saada myös korkokehityksen käännetyksi pysyvästi alenevaan suuntaan. Nythän korot pomppivat ylös ja alas aina kulloistenkin mielialojen mukaan. Tästä sahukselta vastuu on ollut selvästi hallituksella. Vasta taloustoimien kolmantena osana olisi mielestäni tullut olla ecusidonnaisuus. Se olisi voitu liittää luontevasti vakautustoimiin sen jälkeen, kun kotimainen tilanne olisi pidemmäksi aikaa, esimerkiksi kahdeksi vuodeksi, saatu rauhoitetuksi. Nyt edetään toisessa järjestyksessä. Kun edelleen muut vakautustoimet puuttuvat, tämän järjestyksen siunauksellisuudesta ei pitemmällä aikavälillä voi olla täysin vakuuttunut. Hyvä on kuitenkin, että hallitus aloittaa edes tästä päästä.

On arvioitu, etteivät ecuratkaisun välittömät vaikutukset ole kovin dramaattisia. On toivottu, että korot kääntyvät nopeasti laskuun. Juuri korkojen laskusuunta tulee oleellisesti riippumaan niistä muista toimesta, joita nyt jääme hallitukselta odottamaan.

Markkaluottojen ja eurooppalaisten valuuttaluottojen korkoero on markkaluottojen tappiok-

si tällä hetkellä runsaat 2 prosenttia. Tässä korkoerossa heijastuu havainnollisella tavalla se epäluottamus, joka Suomen valuutta- ja talouspolitiikkaa kohtaan Euroopassa on vallinnut.

On todettava, että korot varmaankin nyt lähtevät alenemaan. Ne ovat tänään pudonneet oikein roimasti, lyhytaikaiset markkinakorot nimittäin. On todennäköistä, että lähipäivinä käydään vielä melkoinen kamppailu siitä, mitä valuutalle tapahtuu, ja koroissa saattaa tapahtua päivittäin sahausta. Hallituksen eduskunnalle ilmoittaman linjan pitäessä uskon kuitenkin, että korot asettuvat nykyistä huomattavasti alemmalle tasolle ja pysyvät siinä jonkin aikaa mutta kääntyvät, niin kuin eräät havainnoitsijat ovat jo arvioineet, sen jälkeen nousuun, ellei jatkotomia, joita peräänkuulutan, pian seuraa.

Jälleen kerran on tilaisuus jatkotoimiin liittää pari vaatimusta. Niiden täytyy perustua tiukkaan ja säästäväiseen finanssipolitiikkaan, joka on tasapuolista kaikkien etu- ja väestöryhmien kesken. Ne toimet, joita hallitus tähän saakka eduskunnalle on esitellyt, eivät täytä tasapuolisuuden vaatimusta.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Korostan vielä sitä, että eduskuntaryhmämme on ollut ratkaisun takana, koska muutakaan mahdollisuutta ei ole ollut, mutta totuus on se, että ratkaisu vaikuttaa selvästi markkinakorkojen laskemiseen ja rahamarkkinoiden hermostumisen loppumiseen joskin aikaa. Sillä on taas vaikutus siihen, että esimerkiksi Suomessa sisäinen kulutus kasvaa, asuntokauppa saattaa lähteä jonkin verran käyntiin ja kotimainen kulutus jonkin verran korkotason laskun johdosta piristyy.

Mutta ulospäin tällä ei ole vaikutusta. Vaikutukset ovat äärimmäisen pienet. Ed. Louekoski peräsi muita keinoja. Tiedetään varsin hyvin, miten vaikea näitä muita keinoja on muualla saada aikaan kuin puhumalla eduskunnassa. Minäkin olen pian viisi vuotta kuunnellut, kun täällä puhutaan, ja kuitenkin niitä toimia ei koskaan saada aikaan. Edelleenkin totean, että tästä johtuen olisi ollut tärkeätä, ei vaihtoehtona tälle toimenpiteelle vaan siihen liittyen, kohtuullinen devalvaatio. Silloin systeemit olisivat lähteneet liikkeelle.

Ed. Jääskeläinen: Arvoisa puhemies! Suomen valuutan sitominen ecuvaluutan tasoon yksipuolisena toimena on periaatteessa merkittävä ja käytännössä asioihin myös psykologian

kautta vaikuttava. Tärkein signaali, joka tällä päätöksellä annetaan, on se, että Suomi sitoutuu markan nykyiseen arvoon. Tämä epäilemättä vähentää markkaan liittyvä spekulaatio-odotuksia, joista olemme viime kuukausina ja vuosinaikin joutuneet maksamaan korkean hinnan korkeina korkoina. Kun talouspolitiikkamme ja ulkomaankauppamme ei ole ollut kunnossa, on vaihtotaseen vaje katettu ulkomailta tulleella kalliilla rahalla. Tämä ei ole voinut olla vaikuttamatta jokaisen suomalaisen aivan käytännölliseenkin elämään.

Valuuttakurssipolitiikan liittäminen ecuun ei kuitenkaan ole riittävä toimenpide, jos ajatellaan maan talouden hoitoa jatkossa. Psykologinen vaikutus jää laastaroinniksi, ellei toteuteta muitakin mm. talousvaliokunnan mietinnössä mainittuja asioita. Tarvitsemme todella maltillista hinta- ja tulopolitiikkaa, julkisten menojen kasvun pysäyttämistä, hallinnollisten menojen leikkaamista sekä lähinnä tämän ja varmaan muidenkin toimenpiteiden seurauksena tulevaa markkinakorkojen pitämistä nykyistä selvästi alhaisemmalla tasolla. On selvää, kuten valiokunta toteaa, että matalan inflaation saavuttaminen ja ylläpitäminen luovat parhaat edellytykset kansainvälisen kilpailukyvyn parantamiselle ja työllisyyden turvaamiselle.

Keskustelun yhteydessä on jo joissakin puheenvuoroissa väläytelty tehtävää ratkaisua eräänlaisena peruslinjauksena Suomen junalle kohti Eurooppaa ja EY:tä. Kristillisen liiton kannan mukaan tällainen kytkentä ei ole oikea eikä toivottava. Jatkossakin Suomen tulee pitää keskeiset politiikan ja talouselämän asiat omassa hallinnassaan ja Suomi näilläkin kriteereillä arvioituna itsenäisenä.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! On hyvä, että käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan yksimielinen esitys. Hallitus on omassa esityksessään Suomen markan sitomisesta yksipuolisella päätöksellä Euroopan yhteisön valuuttaan reagoanut Ruotsin vastaavaan päätökseen ja talouspoliittiseen tilanteeseen nopeasti ja harkitusti. Markka kytketään ecuun — vai pitäisikö sanoa ekyyn — nykyisellä kurssilla. Pääministeri Aho on tänään todennut ratkaisevaksi perusteluksi valitulle linjalle pyrkimyksen säilyttää noudatetun rahapolitiikan uskottavuus. Sen kautta on tavoitteena vahvistaa markkinakorkojen alenevaa suuntausta ja torjua ne kompensaativaatimukset, joita toisen vaihtoehdon valinnasta olisi saattanut aiheutua. Hallitus teki pää-

ministerin mukaan ratkaisunsa tavoitteenaan kansantalouden kokonaisuuden kannalta mahdollisin lopputulos ottaen huomioon sen, että päätöksenteko edellytti siihen osallistuvien tahojen laajaa yksimielisyyttä.

Mielestäni hallituksen päätös on rohkea ja oikea. Se asettaa nyt finanssipolitiikalle ja tulopolitiikalle uusia vaatimuksia. Ecupäätöksen yhteydessä olisi ollut mahdollista ja ehkä perusteltuaikin toteuttaa pieni ja samalla Suomen viimeinen devalvaatio. Tehdyn päätöksen jälkeen ei kuitenkaan tätä devalvaatiota eikä mitään muutakaan devalvaatiota enää kannata haikailla. Tässä maassa ei enää syödä D-vitamiinia.

Kurinalainen talous- ja tulopolitiikka jatkosaa, kuten muun muassa ed. O. Rehn totesi, on aivan välttämätöntä. Vastuu on paitsi eduskunnan puolella myös ennen kaikkea etujärjestöillä. Tulopolitiikan tulee jatkua nollalinjalla, ja suurista palkkaliukumista on kerta kaikkiaan päästävä eroon. Tämä linja on myös palkansaajien etu vähänkin pitkällä tähtäyksellä. Pienten eturyhmien työmarkkinoilla tapahtuva ulosmittaus ja suoranainen häiriköintikin muiden palkansaajaryhmien ja maan kansantalouden kustannuksella on vastuutonta. Se ei ole kenenkään etu. Esimerkiksi AKT:n toiminta syö myös koko ammattiyhdistysliikkeen uskottavuutta. AKT:n johto tuntuu olevan pahasti ulkona kansantalouden ja yhteiskuntamme tämän päivän todellisuudesta. Vastuullisen ja eurooppalaisen tulopolitiikan kanssa moisella toiminnalla ei ole mitään tekemistä. Suomi voi hyötyä taloudellisesti integroitumisesta vain, jos huonoon kuntoon pääsyt talous saadaan eurokuntoon.

Tällä hetkellä ehkä huolestuttavinta on se, että suomalaista työtä ulosliputetaan hyvin huolestuttavalla tavalla. Tässäkin mielessä Ahon hallituksen omaksumalle määrätietoiselle todellisten tekojen talouspolitiikalle pitää antaa nyt mahdollisimman laaja tuki.

Herra puhemies! Esillä oleva ehdotus on historiallinen Suomen rahapolitiikassa. Se on johdonmukaista talouspolitiikkaa, jolla Suomi tiivistää ja tehostaa osallistumistaan kansainväliseen talouteen. Se on vaativa alku yhteisille taloustalkoille ja koko kansantaloutemme saatamiselle hyvään kuntoon.

Ed. Rinne (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Sama yksipuolinen laulu jatkuu loputtomiin ilmeisesti puheena olevan asian yhteydessä. Kun AKT:n lakkoon viitattiin, meillä-

hän on menossa myös puunmyyntilakko. Lakko se on sekin ja kaiken lisäksi vielä agiteerattu lähestulkoon valtion kustannuksella talosta taloon kulkien. Pärekkattotalkoissa, jotka ovat menossa, palkansaajat aiotaan pistää hirttonaruksi pärenippujen ympärille. Sen sijaan muut katsovat oikeudekseen lakkoilla noin vain. Tämä on sitä yksipuolisuutta, josta pikkuhiljaa pitäisi päästä irti. Sen mukana me ehkä pääsisimme myös todellisiin talkoisiin, jotka ovat oikeudenmukaisia ja tasapuolisia.

Ed. Vistbacka (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Ala-Nissilä totesi, että ulosliputusta on ollut jne. Lisäksi hän totesi, että hänen käsityksensä mukaan ehkä pieni devalvaatio olisi ollut paikallaan. Tästä asiasta olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä. Ed. Ala-Nissilä ei ainakaan minun ymmärtääkseni riittävän selvästi tuonut esille sitä, mitä ratkaisu vaikuttaa nimenomaan vientiteollisuuteen. Mikäli selviä elvytystoimenpiteitä sinne ei tehdä, tällä ratkaisulla ei saada vientiä vetämään. Tämä ratkaisu tulee aiheuttamaan mitä ilmeisimmin syys — lokakuuhun mennessä sadoittain konkurssseja nimenomaan pienelle ja keskisuurelle yritystoiminnalle, joka suorittaa alihankintaa. Suurena vaarana on, että ns. ulosliputus, joka ehkä on väärä sana, tulee jatkumaan erittäin voimakkaana nimenomaan vaatetusalan puolella.

Ed. Paloheimo: Herra puhemies! Talousvaliokunnan mietintö on yksimielinen, ei kuitenkaan sellainen, että se antaisi varauksettoman tuen hallituksen ratkaisulle, vaan siinä edellytetään, että hallitus jatkaa tietyillä toimilla talouspolitiikkaansa. Siinä puhutaan maltillisesta hinta- ja tulopolitiikasta. Siinä puhutaan julkisten menojen kasvun pysäyttämisestä ja erityisesti hallinnollisten menojen leikkaamisesta.

Valiokunnan yksimielinen kanta tässä kohdassa osoittaa, että valiokunnassa ymmärrettiin kansainvälisen kilpailun tuleva luonne. Kansainvälisen kilpailun tuleva luonne ei niinkään keskity siihen, että teollisuuslaitokset pyrkivät tehostamaan toimintaansa, pyrkivät saamaan prosessinsa tuottavuuden mahdollisimman korkeaksi, koska ne joka tapauksessa toimivat niin. Niiden kohdalla ei tulevaisuudessa ole luultavasti kovin paljoa kiristämistä. Sen sijaan kansainvälisessä kilpailussa pärjää se maa, joka pystyy julkisen sektorinsa turhat menot karsimaan pois, löysät pois.

Kun EY-yhtenäisyys tai EY-integraatio etenee tästä vielä jonkin verran, se sisältää pääomien ja työvoiman liikkuvuuden maasta toiseen kuten tunnettua. Viimeisen kahden vuoden aikana ovat suomalaiset firmat sijoittaneet ulkomaille 26 miljardia markkaa. Vähän aikaa sitten eräs Suomen merkittävimmistä uudenaikaisimmista yhtiöistä Nokia Data myytiin japanilaisen Fujitsun omistamalle englantilaiselle yhtiölle, ja tähän sisältyy esimerkiksi sellainen vaara, että atk-alan asiantuntijat muuttavat pois maasta. Nämä ovat niitä kysymyksiä, mihin tulevaisuudessa pitäisi kiinnittää merkittävää huomiota. Atk-alan ihmiset, esimerkkinä vain, ovat yleensä nuoria, kielitaitoisia, kansainvälisesti suuntautuneita. Heidän ammattitaitonsa on sellaista, että se käy kaikkialla. Heidän ei tarvitse välttämättä olla Suomessa töissä. Tämän tyypinen tapahtuma kuten Nokia Datan myyminen ulkomaille ei sinänsä vielä ole paha, mutta jos se sisältää sen, että suomalaisen työväen kaikkein terävin kärki siirtyy ulkomaille, niin silloin aletaan olla tosi liemessä.

Näin ollen kiinnitän huomiota siihen, että tulevaisuudessa kilpailu elinkeinoelämässä käydään osittain, välillisesti, sillä, miten kukin maa on pystynyt karsimaan julkisten menojensa löysät kustannukset pois kansantaloudestaan. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että talousvaliokunnan mietintö juuri tässä kohdassa, missä puhutaan hallinnollisten menojen leikkaamisesta, oli yksimielinen. Itse asiassa olen vähän yllättynytkin siitä.

Olen täällä aikaisemmin siinä vaiheessa, kun hallitus esitteli talouspoliittisen tiedonantonsa, esittänyt kymmenen kohdan ohjelman julkisten menojen karsimiseksi enkä nyt palaa siihen enää. Jokainen, joka on siitä kiinnostunut, voi tulla keskustelemaan kanssani. Se sisälsi kuitenkin erään perusehdotuksen, joka liittyi siihen tapaan, jolla hallitus aikoo julkisen sektorin menoja karsia. Hallituksen ajatuksenahan oli antaa kaikille hallintokunnille itselleen tehtäväksi esittää menojen karsimisehdotukset. Tämän tuomitsin aikaisemmassa keskustelussa jyrkästi ja tuomitsen sen uudelleen painokkaasti. (Ed. Louekoski: Ei siitä tule mitään!) — Juuri niin. Siitä hän ei todellakaan tule mitään. — Jos eri hallintokunnat saavat itse esittää menojensa karsinnan, se johtaa ainoastaan niiden keskinäiseen kilpailuun ei siitä, kuka karsii menoja eniten, vaan siitä, kuka pystyy kaikkein ovelimmin osoittamaan itsensä tarpeelliseksi, osoittamaan näennäisen tarpeellisuutensa.

Siitä syystä julkisen sektorin menoja tulee karsia niin, että tulee asettaa riippumaton ulkopuolinen työryhmä, jolle annetaan lyhyellä aikataululla, tiheällä kammalla kammaten koko julkisen sektorin saneeraus tehtäväksi.

Ed. Väistö: Herra puhemies! Hallituksen esitys rahalain 2 §:n muutokseksi on etenemässä ripeää tahtia. Tämä ratkaisu, josta talousvaliokunnan asiantuntijat olivat muutamaa poikkeusta lukuunottamatta yksimielisiä, on nähty viime päivinä erittäin tärkeäksi talouspolitiikkaa suuntaavaksi ratkaisuksi maassamme.

Talousvaliokunnassa oli merkittävää se, että valiokunta oli hallituksen esityksestä täysin yksimielinen. Tämä antaa sekä kotimaahan että myös ulkomaille selkeän viestin siitä, että Suomessa hallituksen johdolla ollaan nyt panemassa taloutta terveempään kuntoon, eurokuntoon, niin kuin aiemmin on usein puhuttu. Voidaan sanoa, että tämä ratkaisu tähtää tulevaisuuteen. Se on merkittävä askel sillä tiellä, jolla taloutta, työllisyyttä ja kilpailukykyä jatkossa parannetaan. Rahalain muutosta ovat edellyttäneet rahataloudessa, sen ympäristössä, tapahtuneet muutokset. Toisaalta sitä on edellyttänyt myös integroituminen muuhun Eurooppaan.

Viime päivien ja viikkojen keskusteluissa ajatus ecukykennästä on nauttinut laajaa hyväksyntää maassamme. Ratkaisua on kiirehtinyt merkittävällä tavalla Ruotsin tekemä päätös.

Käytännössä ratkaisu merkitsee sitä, että käytössä olevasta valuuttakorista poistetaan Yhdysvaltain dollari ja Japanin jeni. Kun asiantuntijoilta valiokunnassa kysymme, miten mm. dollarin suhteen Suomen markan määräytyminen jatkossa käy, he eivät luonnollisesti oikein osanneet tarkoin arvioida. On kuitenkin ilmeistä, että dollari tulee merkittävästi vahvistumaan tämän ratkaisun myötä markkaan nähden, onhan markka ollut kovin yliarvostettu siihen. Mitä tämä taas merkitsee dollarisidonnaiselle vientiteollisuudellemme, sitä on vaikea tässä tilanteessa arvata.

Ecukeskustelu on joka tapauksessa nyt päätymässä eduskunnan käsitellessä ripeään tahtiin rahalain muutosta. Voidaan kuitenkin, niin kuin täällä keskustelussa on jo todettu, tuoda esiin se, että lyhyellä tähtäyksellä tapahtuva erittäin tärkeä korkojen aleneminen ei välttämättä jää pysyväksi, ellei jatkoa seuraa. Päinvastoin on varmaa, että korot taas syksyllä tulevat nousemaan, ellei uskottavuus talouspolitiikan linjaamme niin finanssipolitiikan kuin talouspolitiikan muiden

ratkaisujen osalta ja yhtä lailla myös tulopolitiikan osalta meillä synny.

Tästä syystä tästä eteenpäin tehtävät talouspolitiikan, tulopolitiikan ja myös finanssipolitiikan ratkaisut ovat erittäin tärkeitä, ja näihinhan valiokunta kannanotossaan myös kiinnittää huomiota todeten, että kilpailukyvyyn parantamiselle ja työllisyyden turvaamiselle on välttämätöntä, että inflaatiotasoa voidaan alentaa, että myös markkinakorot voidaan pitää merkittävästi nykyistä alemmalla tasolla ja ne menot, joihin eritoten ed. Paloheimo äsken kiinnitti huomiota, niin julkisten menojen kasvun pysäyttämisen kuin ennen muuta hallinnollisten menojen leikkaamisen osalta saadaan todella toteutettua, tehdään tarpeelliset leikkaukset. Nyt tarvitaan hyvin maltillisia ratkaisuja niin hinta- kuin tulopolitiikankin osalta.

Ed. M. Laukkanen: Herra puhemies! Kun tänään olen iltapäivällä seurailut eurooppalaisia kommentteja, joita hallituksen esitykseen on saatu, voi tehdä selvän havainnon, että ne ovat valtaosin olleet hyvin myönteisiä. Paitsi että Suomen ratkaisun katsotaan laajentavan rahapolitiittista tasapainoa koko Euroopassa ja vahvistavan ecun asemaa myös suhteessa dollariin, on selvää, että hallituksen ratkaisu on äärimmäisen tärkeä viesti siitä, että hallitus todella aikoo panna talouden kuntoon kestävällä tavalla, ei lyhytaikaisesti. Tietysti nopeampi mutta myös samalla lyhytaikaisempi ratkaisu olisi saatanut löytyä devalvaatiotien ja hintojen ja palkkojen jäädyttämisen kautta.

Myönnän, että minullakin olisi ollut tiettyä valmiutta ratkaisuun, jossa kytkeytyminen ecuun olisi tehty sen jälkeen, kun markan ulkoisesta arvosta olisi poistettu vuonna 1989 tehdyn virheellisen revalvaatoratkaisun noin 4 prosentin yliarvo. Mutta täytyy vakavasti sanoa sekin, että se ratkaisu ei olisi syventänyt kokonaisuudessaan devalvaatoratkaisu siihen liitettynä Suomen integraatiota, pikemminkin etäännyttänyt Suomea osallistumisesta eurooppalaiseen talousyhteistyöhön, pakottanut meidät selviämään jatkossakin puhtaasti kansallisin keinoin. (Ed. Tuomioja: Mistä nyt tulee apua?) — Tulee kokonaisuudessaan eurooppalaisesta yhteistyöstä.

Toisaalta uskon ja toivon, että nämä pari päivää, jotka asiallisesti ovat meillä vielä käytettävissä torstaihin saakka, aika ennen lopullista markan sitomista ecuun, käytetään putken sisällä tapahtuvan liikkumavaran, mahdollisen liik-

kumavaran, toteuttamiseen. (Ed. Louekoski: 2 prosenttia!) — On se ehkä 4, ainakin.

Ecuratkaisu on myös äärimmäisen velvoittava tätä seuraavan talouspolitiikan kannalta, kuten ed. Louekoski sanoi. Mutta vastauksena ed. Louekoskelle totean, että mekin olemme sitoutuneet kestäviin jatkotoimiin.

Keinot ecuratkaisun jälkeen toisaalta, sekin täytyy muistaa, ovat yhä vähäisempiä. Niitä on asiallisesti ottaen vain kaksi: työmarkkina- ja finanssipolitiikka. Siksi ecuratkaisu on mielestäni äärimmäisen vakava viesti myös suomalaiselle ammattiyhdistysliikkeelle. (Ed. Louekoski: Entä maataloudelle?) — Myös maataloudelle. — Ayliikkeen olisi vihdoin ymmärrettävä, että kansantalouden kuntoon paneminen vaatii sen ymmärtämistä muussakin kuin pelkästään ahtaassa tulonjakomieleessä. Siksi täällä aiemmin tänään kuultu ed. Vähänäkin puheenvuoro linjalla "näpit irti ay-liikkeestä" ei missään määrin vastaa sitä peruslinjaa, jolla sosialidemokraatit muutoin ovat ratkaisua tukemassa.

Sitä paitsi tapa, jolla puheenjohtaja Paasio on tuominnut AKT:n lakon ja ed. Louekoski muotoillut valiokunnan mietinnön lausuntoa, osoittaa, että toisaalta tarvittavaa realismiakin suhteessa ay-kenttään näyttää jossain määrin löytyvän sosialidemokraateistakin. Tosin ymmärsin ed. Louekosken puheen niin, että hallituksen olisi pitänyt ikään kuin ensin nöyrytyä ammattiyhdistysliikkeen edessä, jotta olisi syntynyt konsensus tulopolitiikasta, eikä niin, että hallituksen avaus, joka oli suurempi kuin pelkkä kädenojennus, olisi tässä tilanteessa riittänyt. (Ed. Kasurinen: Nuijalla päähän ja luolaan!)

Ammattiyhdistyskentän olisi ymmärrettävä — myös ed. Tuomiojan ja ed. Kasurisen — että ay-liike ei voi olla erillinen saareke yhteiskunnassa, ei vaikka maata hallitsee ehkä varsinkin SAK:lle yllättävä hallituskoalitio. Maan talouspolitiikasta kantaa kokonaisvastuun parlamentaarisesti valittu eduskunta ja sen enemmistöön nojaava hallitus. Tämä juoksujärjestys tulisi ammattiyhdistyskentässä nyt vihdoin tajuta ja toivoakseni myös tässä salissa riippumatta siitä, millä laidalla täällä istuu tai mistä pöntöstä puhuu.

Tänään käytn omassa eduskuntaryhmässäni puheenvuoron, että tässä talouspoliittisessa tilanteessa puhtaata etujärjestöpyrkimykset, ovat ne sitten maataloussiivellä tai jollakin muulla, ovat äärimmäisen epäviisaita. Nyt tarvitaan kokonaisnäkemyksiä, kokonaisvastuuta, ja sitä täytyy löytyä tästä salista. (Ed. Laaksonen: Entä

MTK?) — Minähän juuri totesin, mitä omassa eduskuntaryhmässäni totesin. Sieltäkin sitä viisautta täytyy löytyä ja vastuunkantamista. (Ed. Rinne: Puunmyyntilakko!) — Sekin on tulossa ratkaisuunsa! Tämä tasapuolisuudesta, ed. Rinne, jota aikaisemmin täällä kaipailitte puunmyyntilakon (Ed. Rinne: Koska lakko loppuu?) ja AKT:n lakon välille. — Milloin loppuu AKT:n lakko?

Joka tapauksessa minusta tämä herättää suuria periaatteellisia kysymyksiä. Ymmärrän, että Ihalaisella ja kumppaneilla on suuri huoli siitä, mitä tehtävää todella ammattiyhdistysliikkeelle ja varsinkin sen keskusjärjestöille jää, kun eletään aikaa, jolloin kerta kaikkiaan ei ole jaettavaa. Kyllä tämä merkitsee vakavaa itsetutkimusta ay-kentässä, kun niukkuuden jakoon, saati saavutettujen etujen luovuttamiseen ei tässä maassa ole totuttu.

Toisaalta kysymyksenasettelu herättää ja sen tulee herättää vakavia periaatteellisia kysymyksiä myös parlamentaarisesti valitun eduskunnan ja hallituksen roolista. Miksi eduskunnan ja hallituksen, Suomen kansan valitsemien edustajien, on oltava polvillaan ammattiyhdistysten edessä? (Ed. O. Ojala: Kuka on?) — Aykenttä omilla viimeaikaisilla puheenvuoroillaan on tuon tuostakin edellyttänyt, että ay-kentän pillin mukaan tässä tanssitaan! Ei niin, vaan parlamentaarisesti valitut elimet, eduskunta ja hallitus kantavat kokonaisvastuun talouspolitiikasta ja siihen kokonaisraamiin täytyy mahtua myös tässä maassa harjoitettavan tulopolitiikan.

Samoja asioita on pohdiskellut myös pankinjohtaja Kalevi Sorsa, jolla muistaakseni on ollut kiinteä suhde myös sosialidemokraattiseen puolueeseen. Ilahdutan ainakin sosialidemokraattisia edustajia lukemalla Kalevi Sorsan tekstiä erinomaisesta kirjasta Paikallisjunalla Eurooppaan:

”Mutta jokaisen hallituksen, joka haluaa yhteiskunnan toimivan kitkattomasti ja tuottavan kansalaisille hyvinvoinnin hedelmiä, on talouspolitiikassaan pakko ottaa huomioon etujärjestön kanta ja etujärjestöillä taas on luonnostaan lankeava pyrkimys laajentaa mandaattiaan loputtomiin. Näin yhtäkkiä ajatellen en esimerkiksi tiedä inhimillisen toiminnan alaa, jolle ammattiyhdistysliike ei olisi asettanut tavoitteita. Alituksessa pyrkimyksessään säilyttää yhteiskuntarauha hallitukset hyväksyvät uusia ja uusia alueita sopimuspolitiikan piiriin. Viime kädessä kärsijänä on eduskunta, jonka — vaikka perustuslain mukaan on kysymys nimenomaan sen

loukkaamattomista oikeuksista — on nieltävä kalkki juuri sellaisena kuin muut ovat sen maustaneet. Eikä edes suuta sovi väännellä.

Nyt tietysti voidaan sanoa, että hallitushan voi aina valita konfliktin etujärjestöjen kanssa. Niin voikin, mutta Suomen kaltaisessa, hampaisiin saakka järjestäytyneessä yhteiskunnassa sellaisen konfliktin hinta olisi niin korkea, että konsensus antaa jokaisessa vertailussa kauniimmat taseet. Ja sillä tavoin poliittinen valta tosiasiassa luovuttaa pois tärkeän osan talouspoliittisista valtuuksistaan ja vähän muistakin. Sen nurkan talostaan, jossa on työhuone.”

Sorsan kirjoitus ja puhe on vakavaa tekstiä meille kaikille. Siksi allekirjoitan sen täysin ja siksi päätän puheenvuoroni edelleen Kalevi Sorsan lainaukseen:

Eduskunnasta ”kadonnut valta ei suinkaan nauti brandyä kabineteissa eikä vasto saunassa.

Se on ottanut jalat alleen ja loikannut rajan yli ja jättänyt koko politiikan valtakunnan. Mutta politiikka on kuin entinen suurvalta, joka ei ole vielä tajunnut asemansa muutosta: puheet ovat yhtä suuria kuin ennenkin, mutta tekojen rajat paljon ahtaammat.

Onko politiikka mahdollista?”

Ed. P. L e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. M. Laukkasen puheenvuorossa oli sellaisiakin osia, joihin kannattaa puuttua. Ay-liike on ilmoittautunut mukaan näihin talkoisiin, mutta ei varmasti yksipuolisella ratkaisulla, niin kuin hallitus nyt aikoo toteuttaa. Jos aiotaan nämä tulonsiirrot ay-liikkeen jäseniltä viedä mm. pääomavaltaisille yrityksille, suuryrityksille pääsääntöisesti, noin 7 000 miljoonaa, niin on luonnollista, että yksipuolisena ratkaisuna tätä ei voi hyväksyä.

Nämä erilaiset sosiaaliturvamaksujen, työttömyysturvan, sairauspäivärahojen, heikennykset, jotka hallitus on esittänyt toteuttavansa, koskevat niitä asioita, joita varmasti etujärjestöt puolustavat viimeiseen saakka. Ne ovat pitkällä työllä saavutettuja, mutta näyttää tällä hetkellä olevan sellainen tahto, ainakin minä olen ymmärtänyt, että hallitus ei halua keskustella ay-liikkeen kanssa vakavissaan, vaan on esittänyt omat tavoitteensa ja yrittää niitä väen vängällä viedä eteenpäin.

Tällä hetkellä tuntuu siltä, että MTK eräänä etujärjestönä ei aio luopua yhdestäkään saavutetusta edusta ja mielestäni hakkaa myös päätä seinään sillä, että tavoittelee jopa puun hinnan korotuksia vielä tässä vaiheessa. Tähän kyllä

ovat eräät teollisuuspiirien edustajat sanoneet, että sitä saattaa kokeilla, että tämän päivän kalliissa Suomessa puun hintaa tullaan korottamaan.

Mutta siihen en voi yhtyä, mitä ed. M. Laukkanen allekirjoitti, että ay-liike ei tule talkoisiin. Uskoisin, että sieltä löytyy talkoohenkeä, kun vain riittää neuvottelutahtoa ennen syksyä.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ed. M. Laukkaselle. Tämän päivän ecuratkaisu ei kyllä ole mikään osoitus hallituksen talouspoliittisesta nerokkuudesta. Markkinathan ajoivat hallituksen tähän ratkaisuun. Markkinathan ajoivat hallituksen seinää vasten ja pakottivat sen tekemään tämän ratkaisun. Ahon hallituksen talouspoliittisen selonteon mitäänsanomattomuus sai markkinoilla aikaan sellaisen hulabaloon, että hallituksen oli pakko myöntyä tai ryhtyä näihin toimiin, jotka se selvästikin oli suunnitellut tekevänsä paljon myöhemmin, jos koskaan.

Ed. K a u p p i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä ed. M. Laukkanen kertoi puheessaan, siitä olen samaa mieltä, että kokonaisnäkemyistä ja vastuuta täytyy löytää nimenomaan tästä salista. Juuri nyt sitä meiltä kaikilta tarvitaan, olisi tarvittu jo huomattavasti paljon aikaisemminkin. Koko eduskunnan arvovallan mureneminenhan on ollut oikeastaan seurausta siitä, että eduskunta ei ole uskaltanut asettautua eri intressiryhmien yläpuolelle ja tehdä Suomen kansan edun mukaisia päätöksiä, vaan täällä on alistuttu tekemään nimenomaan milloin pienempien milloin suurempien intressiryhmien näkökohtien mukaisia päätöksiä ottamatta huomioon, mitä se koko Suomen suurelle kansalle merkitsee.

Tästä on nyt vihdoin ja viimein tultava loppu. Poliittisen kulttuurin parantamista ei ole se, että kenties asettaudutaan pois joistakin hallintoneuvostopaikoista, vaan sitä on koko uusi käyttäytyminen eduskuntatalossa eli se, jos me otamme sen vallan, mikä meille kuuluu ja minkä kansa meille on antanut ja mitä kansa meiltä odottaa.

Siihen, mitä ed. P. Leppänen toi esiin, sanoisin, että kyllä minun nähdäkseni MTK on täysin tietoinen osuudestaan, mutta se on halunnut myös, että muutkin lähtevät näihin talkoisiin mukaan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime päivinä on eduskun-

nassakin useassa keskustelussa peräänkuulutettu vastuunkantoa, yhteisvastuuta, mutta samalla on vuodatettu sellaista kaunaa ja katkeruutta ammattiyhdistysliikettä kohtaan, että tässä ei enää minun mielestäni voi olla kyse talouden tervehdyttämisestä. Kyse on jostakin sellaisesta palkansaajien vastaisesta, ammattiyhdistysliikkeen vastaisesta uhosta, jota en pitkään aikaan edes kuvitellut löytyvän eduskunnasta enkä yleensä konsensus-Suomesta. Mutta konsensuksen murruttua tämä uho on tullut uudelleen esiin, ja se paljastaa toisaalta ne vastakkainasettelut ja kaunat, joita suomalaisessa yhteiskunnassa on. Kyllä yhteiskuntarauhaa ja yhteisvastuuta on hyvin vaikea taata, ellei puolin ja toisin ymmärretä, että se vaatii monenlaista yhteisymmärrystä.

Kun tälläkin hetkellä teollisuuden piirissä puhutaan talouden tervehdyttämisestä, puhutaan palkkojen jäädyttämisestä, niin samaan aikaan meillä on tietoja, että ne samat vuorineuvokset ovat olleet vaikuttamassa palkkaratkaisuihin, joilla on runsaasti liu'utettu niitä ratkaisuja, joita solidaarisuuden nimissä viime vuonakin on tehty.

Minusta yhteisvastuu sisältää sen yhteisymmärryksen, että me ymmärrämme, että tässä maassa on eri tavalla ajattelevia ja eri lailla asioita painottavia ammattiyhdistysliikkeitä, maataloustuottajien yhteisöjä, mutta ennen kaikkea meidän pitää myös tajuta, että kaikkien näiden päätösten takana on ihmisten päätöksiä. Olen huomannut, että täällä on ruvettu viime aikoina puhumaan markkinoista ikään kuin ne olisivat jokin hengetön, sieluton, meidän yläpuolellemme oleva voima. Nämä markkina-voimatkin muodostuvat vain ihmisten päätöksistä.

Ed. K a s u r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä keskustelussa ja käytetyissä vastauspuheenvuoroissa on ainakin se havainto tehtävä, että kun puhutaan maatalousyrittäjistä, heidän etunsa on turvattu lain tasolla (Ed. Laaksonen: Ja lisää pitäisi saada!) — Ja lisää pitäisi saada, kuiskataan tuolta sivusta. — Sen sijaan palkansaajien edut meillä ovat edelleenkin sopimuksenvaraisia, mikä on huomattavasti epävarmempi keino. Kun näyttää nyt toistuvasti nousevan lähinnä oikeistopuolueiden taholta ammattiyhdistysliikkeen toiminnan arvostelu, täytyy todeta, että viime vuosien aikana ammattiyhdistysliike solmiessaan tulopoliittisia kokonaisratkaisuja on toki tuntenut oman vas-

tuunsa. Ainakin edellisen hallituksen aikana voi tämän johtopäätöksen aivan täysin tehdä.

Mitä tulee uuden hallituksen talouden tervehdyttämistoimiin, ne on suunnattu lähes pelkästään palkansaajien elämänolosuhteitten kaventamiseen. Ei sovi ihmetellä, että neuvottelu- ja keskustelukumppanit ovat todella vähissä, jos tämän tyyppistä politiikkaa jatketaan. Uskon, että meillä ammattiyhdistysliike tuntee vastuunsa ja tulee talkoisiin, jos se tapahtuu korrektisti ja niin, että myös otetaan huomioon mielipiteitä.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. P. Leppänen ja useat puhujat senkin jälkeen ovat aivan ymmärrettävästi hyökänneet maatalouden kimppuun, koska se on hyvin helppo kohde.

Haluan kuitenkin muistuttaa, että maatalous tässä yhteydessä tinkii aivan samalla tavalla kuin muidenkin tulee tinkiä. Ensi vuoden budjetin raamien yhteydessä on jo sovittu, että maatalous tulee säästämään silloin 900 miljoonaa markkaa.

Edelleen haluan huomauttaa siitä, että parhaillaan voimassa oleva velvoitekesannointi vie maatalouden tulopohjaa 700 miljoonaa markkaa vuositasolla. Maataloustulolain mukaisten tavoitehintojen alituksena on menetetty noin 400 miljoonaa markkaa vuodessa. Tästä saadaan pitkälti yli miljardin markan suuruinen säästö. Tämä jos mikään minusta pitäisi myös vasemmostopuolueiden puhujien ottaa huomioon.

Minusta on äärettömän halpahintaista politiikkantekoa, että ei perustella mitenkään väitteitä. Esittäkää tarkkoja lukuja ja siltä pohjalta sitten käydään keskustelua! On hyvin helppo esittää vain yleispiirteinen väite, että maatalous ei säästytä, kantohinnoista ei tingitä. Varmasti edessä on kaikkien tinkiminen, jos haluamme jatkossa vastuuta kantaa, niin kuin pitäisi kantaa.

Ed. O. Rehn (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kysymykseen yksimielisyydestä ja parlamentarismista. Nähdäkseni kansakunnan eli kaikkien suomalaisten kannalta käsillä on todella suuren luokan ratkaisu, voisi jopa sanoa: rahtusen verran historiallinen päätös.

Pidän myönteisenä, että saavutimme yksimielisyyden talousvaliokunnassa tästä asiasta. On selvää, että kuten valiokunnan mietinnössä todetaan ja kuten ed. Louekoski totesi puheenvuorossaan, tarvitaan myös muita toimenpiteitä, mm. kaikkia tuloja kattavaa tulopolitiikkaa sekä julkisen menojen kasvun pysäyttämistä. Näin ollen katson, että talousvaliokunnan mietintö on

sekä hallitusta kannustava että myös sitä velvoittava kannanotto.

Toisaalta silläkin on merkitystä raha- ja pääomamarkkinoiden kannalta, että täältä tulee kannanotto sangen laajalla yksimielisyydellä. Lähtisinikin siitä, että kun kerran korporaatiot, oli kyse teollisuuden etujärjestöistä, ay-liikkeestä tai maatalouden etujärjestöistä, eivät näytä olevan ensimmäisenä kantamassa vastuuta, niin on parlamentaarisen kansanvallan foorumin ja sen valtuuttaman hallituksen tehtävänä näyttää suuntaa talousremontille. Parlamentaarisen kansanvallan puolesta muuten lopulta kamppailivat aikoinaan myös räätäli Halme ja torppari, myöhemmin maalaisliittoa äänestänyt pienviljelijä Akseli Koskelakin.

Ed. Helle: Herra puhemies! Huomauttaisin niille, jotka täällä ovat jälleen kerran puhuneet iskusanoilla ”uusi poliittinen kulttuuri”, että en näe sitä tässä salissa. Nimittäin se uusi poliittinen kulttuuri eräiltä osiltaan kyllä edellyttäisi, että hallituksen ministereistä edes joku olisi täällä. (Ed. Laine: Ja kokoomuksen eduskuntaryhmästä joku!) — Aivan. — Vallankin sitä taustaa vasten, että täällä väitetään hallituspuolueiden edustajien taholta, esimerkiksi Ala-Nisilä ja O. Rehn väittävät, että tässä on kysymys erittäin suuresta periaatteellisesta ja käytännöllisestä ratkaisusta. Siinä mielessä täällä pitäisi asiasta vastaavien ministereitten olla paikalla. Ehkä uutta poliittista kulttuuria on se, että edellisen hallituksen entisiä ministereitä täällä näyttää olevan ja he ovat erittäin aktiivisesti vielä osallistumassa keskusteluunkin. Kiitos siitä.

Ed. Louekoski aloitti keskustelun talousvaliokunnan puheenjohtajana. On ihan mielenkiintoista todeta, että ed. Louekosken useimpiin mielipiteisiin voi ilomielin yhtyä. (Ed. Louekoski: Se oli yksimielinen!) useampiin kuin edellisen eduskuntakauden aikana vastaavissa tilanteissa olikaan mahdollista. Ed. Louekoski totesi erittäin tärkeät seikat, eli rahapolitiittinen eukytkentä ei ole mikään taikateko, vaan niitten tavoitteitten toteutuminen edellyttää, että tehdään todella muita toimia. Ed. Louekoski sanoi, että hänen mielestään, en tiedä oliko se valiokunnassa yleisempikin mielipide, tämä kytkentä olisi vasta ollut ns. kolmannen vaiheen teko tässä asiassa.

Näyttää siltä, että hallitus todella toimii paniikissa, ja sen voi tietysti ymmärtää, kun on kuullut pääministeri Ahon muutaman lausah-

duksen, mm. sen, että hän kauhistui, että taloudellinen tilanne oli se, mikä se oli. Se oli paljon pahempi kuin hän oli kuvitellut sen olevan. Siltä näyttää nyt, että hallitus todella paniikinomaisesti tekee temppuja, yrittää erilaisilla tempuilla nimenomaan hoitaa tätä asiaa, joka ei ole pitemmän päällä tempuilla hoidettavissa. Ehkä tämä esitys, mitä nyt käsittelemme, on yksi tämän kaltainen temppu.

On syytä todeta, että hallituksen useimmat linjaukset tosiasiallisesti syventävät lamaa. Ne kasvattavat työttömyyttä. Tästä puhuimme viime viikolla tiedonantokeskustelun yhteydessä hyvin voimakkaasti. Lamaa ei korjata tällaisilla mielikuva-asioilla, mitä tämä suurelta osin on. Se on myös syytä todeta. Olen hieman eri mieltä kuin äsken mainitut keskustan edustajat, että tässä olisi todella suuresta asiasta kysymys. Tämä ei ole niin suuri asia, ja tuntuu vähän siltä, että nyt yritetään tätä asiaa, jolla on jonkin verran merkitystä, suurennella, sen avulla yritetään lisätä uskottavuutta. Ehkä jossain määrin onnistutaankin, kiistämättä, ainakin lyhyeksi aikaa.

Kun kuuntelin radiouutisia, joissa kommentoitiin tätä ehdotusta ja oli muutamia kommentteja ulkomailtakin, eräät asiantuntijat totesivat, että lyhyellä tähtäimellä tämä saattaa alentaa korkotasoa, mutta pitemmällä tähtäimellä, ellei muuta tehdä, tilanne on ainakin yhtä huono jos ei huonompikin kuin nyt. Vastaavasti todettiin, että tällä ratkaisulla lisätään työttömyyttä, ja tästä me vasemmistoliiton edustajina haluamme erittäin vakavasti varoittaa; työttömyyden ehkäisemiseksi tarvitaan jotakin. On aivan järjetöntä, että ihmisiä kiusataan sillä tavoin kuin nyt hallituksen monilla toimenpiteillä näköjään tehdään. Luodaan epävarmuutta tavallisten kansalaisten keskuuteen, ja tällä epävarmuudella toisaalta yritetään lisätä luottamusta harvinaivaltaisen finanssioligarkian suhteen. (Ed. Seppänen: Hyvä sana!) — Mistähän mahtoi tullaakaan mieleen?

Korostan vielä sitä, että me olemme sitä mieltä, että jos ja kun kyseinen lakiehdotus nyt hyväksytään ja sen pohjalta tehdään päätöksiä, hallitus todella ottaisi toisenlaisen linjan, lähtisi elvyttämään. Me vasemmistoliiton edustajina olimme ja olemme erittäin tyytyväisiä siitä, että myös sosialidemokraattinen puolue näyttää otaneen hyvin selkeästi elvyttävän linjan mukaisen kannan, jota kantaa ei kyllä viime viikolla selkeästi tiedonantokeskustelussa tullut, mutta sen jälkeen näyttää se linja, mitä mekin olemme

esittäneet, voittaneen sosialidemokraattisen puolueen ryhmässä.

Ryhmämme taholta on varoitettu siitä, että hallituksen linjattomuudella tai väärälinjaisuudella ajetaan tilannetta tiettyyn paitsioon; siinä paitsiossa saattaa olla ainoana ratkaisuna devalvaatio. Me emme ole heiluttaneet suinkaan devalvaatiolippua, me olemme varoittaneet siitä, että tällä toiminnalla näin kuitenkin saatetaan tehdä. Miten tässä sattui korviin tulemaankin, tämäntapaiset ratkaisut ovat ehkä viime aikoina olleetkin hyvin lähellä.

Vielä haluaisin todeta viitaten ed. M. Laukkanen ja muutamiin muihinkin puheenvuoroihin, että mielestäni ilman muuta ammattiyhdistysliike saa esittää ja sen tulee esittää omia näkemyksiään, omia vaatimuksiaan. Ei se ole rähmälleen menoa, jos sanoo jostain, että siinä on järkeä, tehkäämme niin. Mutta aivan vastaavasti voimme oppositiosta käsin arvostella ja arvostella vielä voimakkaammin nimenomaan hallitusta siitä, että se on edellyttänyt ja vaatinut oppositiolta avointa valtakirjaa, blankovaltakirjaa, asioiden hoitamiseen tekemättä itse juuri mitään esityksiä sanoen, että tehkää te esityksiä. Tämä poliittinen kulttuuri, mikä tässä maassa on, on kyllä toisen suuntainen. Hallituksen tulee tehdä ratkaisuja, tehdä ehdotuksia, kyllä me tarvittaessa olemme niitten kannalla. Muistutan vain siitä, että valtaosa lakiehdotuksista tässä salissa tulee yksimielisesti hyväksytyiksi. Mutta meillä on oikeus ja velvollisuus olla eri mieltä, tuoda erilaiset näkemykset esiin.

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Jos on niin kuin ed. O. Rehn sanoo, että tämä on historiallinen ratkaisu, niin sen kanssa on mielestäni kyllä täysin ristiriidassa se, että kokoomuksen eduskuntaryhmä loistaa näin tärkeän asian käsittelyssä poissaolollaan. Ed. Kohijoki on ollut koko ajan mukana ja nyt ministeri Uosukainen saapui, mutta muutoin tämä suuri hallituspuolue on asian käsittelystä tällä hetkellä sivussa. Ei ole hyvää parlamentarismien käytännön kannalta tämä, mihin nyt kiinnitin huomiota.

Meillä on kaksi erilaista tapaa säätää lakeja tässä maassa. On asioita, uudistuksia, joiden aikaansaaminen kestää 40—50 vuotta, jos senkään jälkeen onnistuu. Sitten on näitä, kuten esillä oleva ratkaisu: ilmeisesti neljässä päivässä säädetään laiksi. Kumpi on parempi tapa? Luonnollisesti jälkimmäinen, nopeammin pitää lakeja saada aikaan. Itse kuitenkin epäilen, voiko olla ihanteellista lainsäädäntöä se, että asiantuntija-

valiokunnalle, niin kuin ymmärrän, jäi vajaa tunti aikaa näin tärkeän asian käsittelyyn. Pystyykö valiokunta arvioimaan kaikkia näkökohtia vajaan tunnin sisällä? Voi olla, että tässä tapauksessa valiokunnan jäsenillä on ollut muita mahdollisuuksia ja tilanteita arvioida asiaa. Toivottavasti näin nopeaa käytäntöä ei kuitenkaan synny.

Ed. Helle viittasi äsken eräisiin ulkomaisiin arvioihin, mm. siihen, että arvioidaan työttömyyden kasvavan ja myöhemmin korkotason nousevan. Kun en halua esillä olevan asian käsittelyä pitkittää, niin lyhyesti vain totean, että se, mitä ed. Helle vakuutti muiden toimien välttämättömyydestä, on varmasti paikallaan, varmasti tarpeen nimenomaan senkin vuoksi, että hallituksen talouspoliittisessa tiedonannossa esitetyt lääkkeet eivät riitä ja lisäksi ne olivat ainakin osittain vääriä. Hallituksen pitäisi tarttua myös opposition taholta tehtyihin ehdotuksiin, käyttää myös niitä hyväksi.

Lopuksi palaisin lyhyesti ed. M. Laukkasen puheenvuoroon. Ed. M. Laukkanen, te sanoitte äsken, että eduskunta asettuu polvilleen ayliikkeen edessä. En tiedä, mistä tällainen johtopäätös on tehty. Se kokemus, joka minulle 23 vuoden aikana tässä talossa olostä on muodostunut, puhuu sen puolesta, että eduskunta on asettunut polvilleen työmarkkinajärjestöjen yhteisten ehdotusten edessä. Se edustaja tai ne edustajat, jotka ovat yrittäneet saada muutoksia työmarkkinajärjestöjen yhdessä tekemiin ehdotuksiin, ovat kokeneet ”särkijärvet”, jos viime päivien tapahtumaa haluaisi toistaa. Siis ei täällä mikään yksittäinen ammattiyhdistysliitto tai keskusjärjestö ole voinut ratkaista, vaan ne ovat olleet työmarkkinajärjestöjen esityksiä, joiden pohjalta on hyvin pitkälle saneltu. Eduskunta on siihen alistunut, on siihen suostunut useimmiten sen johdosta, että hallitus on ollut se kolmas osapuoli, joka on työmarkkinajärjestöjen edustuksen tänne tuonut. Eli, ed. M. Laukkanen, teidän arvionne oli väärä.

Ed. Rossi: Herra puhemies! Ed. Laine totesi juuri, että ei halua pitkittää käsittelyä. Se ehkä toisaalta kuvastaa myös eduskunnan ja mahdollisesti myös talousvaliokunnan ja koko Suomen talouspoliittisen päätöksentekokoneiston tämänhetkistä tilannetta: eli ratkaisu on saatava mahdollisimman nopeasti aikaan, ratkaisu, jota on odotettu jo pitkän aikaa. Viestitän siitä saatiin lahden toiselta puolelta, ja itse asiassa Eurooppa odotti, milloin Suomi ryhtyy

asiassa toimenpiteisiin. Onko niin, että ratkaisu on Suomelle siunaukseksi, on ihan toinen kysymys, sitähan me emme voi tietää. Tällä ratkaisulla Suomi ilman muuta tulee viitoittamaan tietä eräänlaisiksi Euroopan yhdysvalloiksi ja siinä Suomikin omalla tavallaan on mukana. Olemmeko paremmassa vai sopivammassa eurooppalaisessa seurassa, sen aika näyttää. Joka tapauksessa hallituksen talouspoliittiset vaihtoehdot näyttävät käyvän monelta osin hyvin vähäisiksi.

Kun istuvan hallituksen talouspoliittisen tiedonannon keskustelussa torstaiyönä kello yhden aikaan käytin puheenvuoron tältä samalta paikalta, tuli todettua, että voi olla, että talouspolitiikan umpikujan ja umpisolmun avaaminen käy liian vaateliaaksi eduskunnalle. Oikeastaan nyt on pakko pyörtää hieman puheitaan, jos ja kun voi olettaa, että eduskunta kuitenkin pystyy aika yksimielisiin päätöksiin. Tähän ainakin talousvaliokunnan mietintö antaa edellytyksiä uskoa. On toivottavaa, että tämän hetken taloudelliset realiteetit on ymmärretty Suomen eduskunnassa.

Täällä on monta kertaa todettu mielenkiintoisia asioita: mm. työmarkkinajärjestöjen tämänhetkinen toiminta, niin MTK:n puunmyyntilakko kuin tämänhetkinen AKT:n lakko. Erityisesti ed. Rinteelle, joka ainakin äsken oli äänestä kysellen, miksi täällä ei puututa puunmyyntilakoon, tulkoon todettua seuraavaa: Kuulumatta metsänomistajiin on pakko todeta, että teollisuus on ilmoittanut, että he laskevat yksipuolisesti kantohintoja 10—20 prosenttia. On aivan selvää, että jos jollekin järjestölle, vaikkapa ammattiyhdistysliikkeelle tai muulle taholle, näin ilmoitetaan, ilman muuta se johtaa joihinkin toimenpiteisiin. Eihän AKT:n parissa olevalle välle tällä hetkellä muutoin ole ilmoitettu, että heidän tulotasoaan lasketaan. Kysymyksessä on vain normaali ns. työtaistelu. Kahden eri asian selvittäminen on ehkä paikallaan, vaikka tuntuinkin, että sen ei niinkään ymmärtäminen vaan mieluummin todentaminen on aika lailla vaikeaa.

Mitä hallitus voi ylipäättänsäkin tehdä tässä tilanteessa? Kysymyshän on siitä, että suomalainen työ täytyy saada tuottamaan ja sekä valuutapolitiikka että kaiken kaikkiaan talouselämä täytyy saada kulkemaan vakaasti eteenpäin. Tämä edellyttää ilman muuta hallituksen esityksen mukaista sidonnaisuutta eurooppalaiseen rahapolitiikkaan, mutta samalla myös muita toimenpiteitä.

On paljon arvosteltu sitä, että hallitus on käynyt ensi töikseen juuri opetustoimeen käsiksi. Kaikille niille, jotka epäilevät, että mitään muuta ei ole tulossa, totean, että varmasti ensi vuoden budjetti syksyllä tulee muodostumaan varsin mielenkiintoiseksi; siihen tietysti oppositio ja myös me hallituspuolueiden edustajat tulemme mielenkiinnolla paneutumaan. Ei varmasti meille kenellekään ole nautinto päästä poistamaan sellaista yhteiskunnan hyvää, mitä me olemme yhteisesti tähän yhteiskuntaan pystyneet luomaan. Mutta kyllä meidän täytyy olla myös realistejä. Voisi sanoa jopa vakaasti niin, että lama tekee jopa yhteiskunnalle hyvää. Silloin on pakko ryhtyä miettimään, mistä voidaan tinkiä ja miten voidaan yhteiskunta saada tuottamaan paremmin.

Keskusta ei hallituksessa lähde tinkimään tämän maan pienempituloisten eduista. Kyllä siellä on aivan muista ryhmistä kysymys.

Ammattiyhdistysliikkeen käyttäytymisessä minua ihmetyttää se, että jatkuvasti kun puhutaan esimerkiksi työtuloihin sidonnaisista asioista kuten eläketurvasta, aina silloin noustaani heti ensimmäisenä ylös. Kysymyshän ei ole pienempituloisista vaan yhteiskunnan tuloluokkien yläpäästä. Mihin raja vedetään, on tietysti toinen kysymys, mutta periaate ja lähtökohta on selvä. Tämä on asia, joka ei näköjään hyvällä tahdollaakaan ja vaikka se kuinka monta kertaa tältä korokkeelta todistettaisiin, näytä menevän perille.

Joka tapauksessa talousvaliokunta on todennut aivan oikein sanoessaan, että kansantalouden tervehdyttäminen ja vakaa valuuttapolitiikka edellyttävät hallituksen esityksen perusteluissa luvattun ecusidonnaisuuden lisäksi talouden muitakin vakautustoimia. Näihin vakautustoimiin myös eduskunnan on ajan myötä ryhdyttävä ja yhdyttävä. Se on varmasti siunaukseksi kaikille Suomessa.

Ed. O. Ojala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Rossi totesi, että eräille ei tunnu menevän perille se, että pienituloisten etuihin ei muka puututtaisi. Näyttää siltä, että ed. Rossille ei ole mennyt perille se, että kyllä sairauspäivärahojen ja työttömyyspäivärahojen leikkaaminen hallituksen kaavailemassa muodossa tulee nimenomaan koskettamaan pienituloisia. Muun muassa 6 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevalle hallituksen kaavailema 5 prosentin pienennys päivärahoihin merkitsisi 375 markan tulonvähennystä kuukaudessa. Sen sijaan

15 000 markkaa ansaitsevan, joka varmasti on hyvätuloinen kuten me kansanedustajatkin, osalta tämä leikkaus merkitsisi ainoastaan 500 markan kuukausitasolla olevaa menetystä. Ed. Rossi tarkoituksella, kuten muut keskustan edustajat, jatkuvasti väittää, että leikkaukset kohdistuisivat vain hyvätuloihin.

Tässä suhteessa ihmisiä harhautetaan tietoisesti luulemaan, että perusturva olisi säilytettävissä. Kuitenkin ansiosidonnaista perusturvaa ollaan myös pienituloisten osalta selvästi leikkaamassa.

Ed. Koski: Herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Tämä ecusidonnaisuus ei ole mikään lopullinen ratkaisu. Se antaa ainoastaan meille hiukan aikaa miettiä, mikä on meidän todellinen tulevaisuutemme.

Minä olen seurannut keskustelua entisenä metallimiehenä, sen jälkeen maanviljelijänä, nykyisenä kansanedustajana ja maatalouden renkipoikana. Minulle herää kysymys, olemmeko menneisyyden vankeja. Me pidämme jatkuvasti yllä vastakkainasettelua maatalouden ja työväestön välillä sekä pyrimme luomaan etupiirejä, joita puolustamme. (Ed. Kekkonen: Ketkä me?) Meidän tulee tajuta se, että eno on pudonnut veneestä, niin kuin vanha sanonta kuuluu. Se eno olemme me. Me kaikki suomalaiset olemme samassa veneessä. Millä tavalla me rakennamme tulevaisuutta? Siinä on kysymys meidän kaikkien tulevaisuudesta.

Minä ihmettelen, että sosialidemokraatit ovat todenneet useamman kerran, että Suomen tilanne korjataan sillä, että rajat avataan ja vapautetaan kilpailu. Tämä ei voi olla mikään ratkaisu. Meidän ratkaisumme löytyy sisältäpäin, siitä tilanteesta, jossa me olemme. Me emme voi tähän tilanteeseen huutaa apua muilta ulkopuolisilta, vaan meidän tulee pystyä keskenämme ratkaisemaan ongelmat, jotka vaivaavat meitä.

Olemme puhuneet aika paljon, ja olen kuunnellut, kun puhutaan kilpailutilanteesta sekä korkeasta kustannustasosta; tähän on tosiaasia. Se on olemassa oleva tosiasia, ja meidän tulee löytää ratkaisuja, joilla me kustannuksia voimme alentaa.

Maatalous omalta osaltaan varmasti on niitä alentamassa ja on myöskin jo alentanut kustannuksiaan tai ansioitaan. Investoinnit ovat maataloudessa aika tavalla jäissä, ja määrättyllä tavalla se vaikuttaa maatalouden kustannuksiin. Maatalouden kustannusten osalta todella on paneuduttava siihen kustannusrakenteeseen,

joka maataloudessa vallitsee. Me elämme ihan erilaisessa tilanteessa kuin kilpailijamaamme. Meidän maataloutemme tuotantopanoksilla on täysi liikevaihtovero. Sitäkin tulee tulevaisuudessa muuttaa samalle tasolle kuin kilpailijamaissa. Sitä kautta me voimme päästä tilanteeseen, että elintarvikkeiden hinnat voisivat jopa alentua.

Viime tuloratkaisun yhteydessä maatalouden nousseet kustannukset olivat noin 800 miljoonaa markkaa, jotka valitettavasti kompensoitiin maataloudelle. Mutta oliko tämä kustannusnousu ainoastaan maatalouden syy? Ei ollut, sillä kustannukset nousivat myös joidenkin muiden syiden ja lähinnä sen vuoksi, että maataloutemme tuotantopanokset ovat kustannuksiltaan kalliimpia. (Ed. Rinne: Koneita on enemmän kuin Skandinaviassa yhteensä!) Liikevaihtoverojärjestelmä esimerkiksi meillä on täysin erilainen kuin Englannissa tai Keski-Euroopassa yleensä. Siellä liikevaihtovero koneiden osalta palauteaan tai yleensä liikevaihtovero maatalouden tuotantopanoksilla on alhaisempi, se voi olla noin 5 prosenttia.

Hyvät ystävät! Tässä salissa puhutaan sosiaaliturvasta ja sitä, että myös sitä tulee tarkastella uudella tavalla. Minä uskon, että meillä vallitsee aika syvä yksimielisyyys loppujen lopuksi tästä asiasta, kunhan me katsomme sitä samalla tavalla. Lähinnä on kysymys siitä, että meillä suomalaisilla ei ole tulevaisuudessa varaa näin korkeaan sosiaaliturvaan. Tarkoitan sitä, että kun sosiaaliturva nimenomaan sieltä korkealta tasolta lasketaan alemmaksi, sen ei tarvitse vaikuttaa tavallisen suomalaisen työläisen sosiaaliturvaan.

Esimerkiksi eläkkeiden osalta me voisimme lähteä siitä, että korkein eläke voisi olla 10 000 — 5 000 markkaa. Se raja on löydettävä. Nyt on lähdeettävä siitä, että yläraja löytyy ja on olemassa. Sama koskee myöskin sairauspäivärahoja ja työttömyyskorvauksia. Olen tehnyt asiasta oman toivomusaloitteen, jossa esitän, että tulisi asettaa komitea, joka nimenomaan pohtisi tätä asiaa kokonaisuutena ja lähtisi siitä, että sosiaaliturvan yläraja löydetään.

Tietysti suomalaista kustannustasoa voidaan ennen kaikkea valtion osalta laskea tarkastelemalla hallintorakennetta, mikä meillä on. Siinä on karsimisen varaa ennen kaikkea keskusvirastojen osalta, ja sitä kautta me voimme ajan kanssa saada myöskin valtiolle huomattavia säästöjä.

Minä toivon, että suomalaisessa säästämisesä löytyy yhteisiä säveliä. Meillä on yhteisiä mahdollisuuksia. Meidän tulevaisuutemme on

meidän kaikkien huoli. Me olemme samassa veneessä ja joko pysymme tai putoamme siitä veneestä.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. Tuomioja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aikaisemmin pitänyt jossain määrin liioitteluna pelottelupeheita myyttisistä rajasuojamiehistä, jotka viimeiseen hengenvetoon varjelevat muuttumatonta Suomea, mutta oli varmaan terveellinen kokemus saada heistä suora havainto eduskunnan puhujakorokkeelta.

Kun ed. Koski puhui maatalouden kilpailuasetelmasta ja vaati sille itse asiassa erilaisia lisätukia, jotta se pärjäisi, olisi mielenkiintoista kuulla hänen näkemyksensä siitä, keiden kanssa, minkä maiden kanssa Suomen maatalous todella kilpailee. Millä lailla se on vertailukelpoinen sen jokapäiväisen todellisuuden kanssa, jossa tätä nykyä kaikki teollisuudenalat, teollisuuden palkansaajat ja myöskin palvelualojen palkansaajat yhä suuremmassa määrin toimivat eli täysin kansainvälisessä kilpailussa, eivät ainoastaan eurooppalaisessa vaan myöskin maailman laajuisessa kilpailussa, jossa menestymisen ehtona on kilpailukykyisyys mm. kaikkien tuotantopanosten hinnoittelun suhteen? Maatalous on todella tästä suuri poikkeus.

Toisaalta haluan kuitenkin antaa tunnustuksen ed. Koskelle, että hän puheenvuorossaan lähti peräänkuuluttamaan parempaa yhteisymmärrystä. Minun täytyy myöntää, että keskustelussa laajemminkin on jossain määrin kiusannut, että vastakkainasettelutasolla, vaikka suurin piirtein periaatteesta ja välttämättömyydestä talouspolitiikan suhteen ollaan aika pitkälle samaa mieltä, on saatu näinkin lihava riita aikaiseksi. Ehkä siitä, varmaan puolin ja toisin, olisi jotain oppimista ja toivottavasti se syksyyn mennessä tuottaa jo vähän pitkäjänteisempääkin talouspolitiikkaa.

Ed. Törnqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Koski valitteli puheenvuorossaan sitä, että maatalous ja palkansaajat ovat aina vastakkain ja niin ei tarvitsisi olla. Ei minunkaan mielestäni ole viisasta eikä hauskaa se, että maatalous ja palkansaajat ovat aina vastakkain, mutta niin kauan kuin palkansaajat

joutuvat maksamaan maatalouden ylituotannon, maksamaan maatalouden vientituen, on aivan selvää, että palkansaajat peräivät, mikä on vika- na siinä, että ylituotantoa ei saada kuriin.

Kun täällä on useammassa puheenvuorossa sanottu, että maatalous on jo säästännyt ja maatalous säästää jatkuvasti, niin eduskunnalla on parhaillaan käsiteltävänä lisätalousarvio, jossa maataloustulolain mukaista tukea lisätään 331 miljoonaa markkaa ja maataloustuotteiden vientitukea lisätään 300 miljoonaa markkaa plus aika monta kymmentä miljoonaa muuta lisäystä. Ei voi välttyä siltä ajatukselta, että vaikka maatalous itsekin maksaa tästä osan, niin kyllä suurimman osan maatalouden vientituesta kuitenkin maksavat palkansaajat verovaroin.

Ed. Koski (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ed. Tuomiojalle, että meidän tulee valmistautua kilpailuun, (Ed. Backman: Kenen kanssa?) — muitten maitten kanssa — sillä maailma tulee kyllä avautumaan ja kilpailu tulee vapautumaan. Mutta meidän ei tule lähteä sillä tavalla kuin me olemme menossa elikkä maatalouden ja teollisuuden osalta liian korkealla kustannustasolla. Tämä on täysin itsemurhameininkiä, ja se ainoastaan tuo meille lisää työttömiä. Se aiheuttaa sen, että me häviämme kilpailun, ja konkurssit ovat siitä seuraus ja sitä kautta lisääntyvä työttömyys. Siinä, me todella valmistaudumme kansainväliseen kilpailuun alentamalla kustannuksiamme niin maataloudessa kuin teollisuudessa, on tällä hetkellä ainut oikea ratkaisu minun mielestäni.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua on aika vaikea kytkeä ecuhommaan, mutta kuitenkin on pakko todeta ed. Koskelle se, että kyllä nyt on vain niin, että maantieteestä johtuen emme me pysty maataloustuotteita kilpailukykyiseen hintaan kansainvälisille markkinoille tuottamaan muuta kuin joitakin erikoistuotteita, luomutuotteita ja sen sellaisia. Muutoin meidän on keski-tyttävä omavaraistuotantoon ja pidettävä huoli siitä, että maaseutu pysyy asuttuna, ja silloinkin joudutaan sitä maatalouden osaa subventoimaan, ja silloin perusta on kansallinen omavaraisuus pohja.

Ed. P. Leppänen: Arvoisa puhemies! Ed. Koski toi esille sosiaaliturvan leikkaamisen. Nähtävästi EY:hyn mentäessä tämä on tosiasia, ja ilmoittaudun kannattajaksi, kun suuria eläk-

keitä ryhdytään leikkaamaan. Toivottavasti halitus tuo jo tänä keväänä esityksen siitä.

Aikaisemmin ed. S-L. Anttila puhui, että on hyökätty mm. MTK:ta vastaan. Ihmetellä täytyy, jos tämä viisituntinen keskustelu osoittaa, että täällä on hyökätty jotakin vastaan. Tämä on minusta ollut lievää kritiikkiä eri keskusjärjestöjä vastaan, eri etupiirejä vastaan, mutta ei mielestäni ole hyökätty. Tämä on ollut kriittistä keskustelua, ja niinhän sen pitää ollakin. Tämä on lievää verrattuna monessa muussa parlamentissa käytyyn keskusteluun.

Kun vajaat pari tuntia sitten kuulostin radiosta ministeri Salolaisen haastattelua — häntä haastateltiin jossain Euroopassa, en kuullut, missä — ministeri Salolainen totesi, että hän on saanut melkoista ryöpytystä EY:n suunnalta siitä, että maataloustukea lisättiin viime vuonna 11 prosenttia. Kysyttiin, mitä Suomi aikoo jatkossa tehdä. Se oli minusta sellainen tieto, joka kannattaa myös muistaa keskustelussa, mihin me olemme menossa ja mitä ratkaisuja meidän täytyy tehdä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluaisin ed. Rossille todeta, että hän ei tunne ay-liikkeen kuvioita. Ay-liikkeen eräät edut ovat olleet palkkaratkaisuissa mukana. Ne ovat osa palkkaa, ja sillä ay-liike on hyväksynyt heikonlaiset palkkaratkaisut. Näitten murentaminen on, totta kai, luonnollisesti etujärjestöille arka asia, oli se etujärjestö joko ammattiyhdistysliike tai MTK tai joku muu.

Ed. Kallis: Rouva puhemies! Ensinnäkin totean tyydytyksellä, että tämän talon kansanedustajat tuntevat kansantalouden lainalaisuudet varsin hyvin, enkä ole huomannut, että tässä olisi ollut kovin suuria eroja puheenvuoroissa. Sen takia pyysinkin puheenvuoron, koska minä oletan, että kaikki kansanedustajat, jotka ovat asiasta puhuneet, tarkoittavat myös, mitä ovat sanoneet.

Kun on väitetty, että tämä päätös on hyvin merkittävä, niin se on todella merkittävä. Hallituksen perusteluissahan sanotaan, että me nyt sitoudumme harjoittamaan samanlaisia raha- ja talouspolitiikkaa kuin niissä maissa, joiden valtuutturssi on sidottu. Me tulemme nyt harjoittamaan tästä lähtien samanlaista politiikkaa kuin Keski-Euroopassa.

Valiokunta mietinnössään toteaa myös aivan yksimielisesti laidasta laitaan, että tästä lähtien meidän tulee harjoittaa maltillista tulopolitiikkaa ja myös sellaista politiikkaa, jonka seurauk-

sena on selvästi alhaisempi inflaatio kuin muissa maissa. Nyt jää siis nähtäväksi, pysyvätkö eduskuntaryhmät näissä sanoissa. Jokainen tietää, että mikäli tällaista talouspolitiikkaa ei harjoiteta, silloin tämä maa joutuu todella suuriin vaikeuksiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:  
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 20.15.

Täysistunto lopetetaan kello 20.09.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

